

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w odniesieniu do szczególnych środków dla Grecji

(COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD))

(2016/C 032/04)

Sprawozdawca generalny: Carmelo CEDRONE

Parlament Europejski, w dniu 7 września 2015 r., oraz Rada, w dniu 28 września 2015 r., postanowiły, zgodnie z art. 177 i 304 TFUE, zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie

wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego w odniesieniu do szczególnych środków dla Grecji

(COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD)).

Dnia 15 września 2015 r. Prezydium Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego powierzyło przygotowanie opinii w tej sprawie Sekcji ds. Unii Gospodarczej i Walutowej oraz Spójności Gospodarczej i Społecznej.

Mając na względzie pilny charakter prac, na 511. sesji plenarnej w dniach 6–8 października 2015 r. (posiedzenie z dnia 8 października 2015 r.) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Carmela CEDRONEGO na sprawozdawcę generalnego oraz stosunkiem głosów 99 do 1 (4 osoby wstrzymały się od głosu) przyjął następującą opinię:

1. Kontekst i streszczenie wniosku Komisji

1.1. Sytuację społeczno-gospodarczą w Grecji nadal cechują poważne trudności wynikające z utrzymywania się niskiej stopy wzrostu i braku środków publicznych potrzebnych, by go ożywić. W ciągu ostatnich lat/miesięcy EKES wielokrotnie podkreślał przyczyny tej sytuacji, które są skądinąd dobrze znane. Te trudności mają poważne konsekwencje również z punktu widzenia dostępności środków koniecznych do uruchomienia programów przewidzianych i wspieranych w ramach funduszy strukturalnych na lata 2014–2020, a także funduszy pozostałych z lat 2007–2013.

1.2. Komisja przedstawiła wniosek zmieniający rozporządzenie nr 1303/2013 (zawierający wspólne przepisy w sprawie pięciu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych) odnośnie do środków przewidzianych dla Grecji ⁽¹⁾.

1.3. We wniosku Komisji, który ma na celu zaradzenie brakowi płynności i środków publicznych na inwestycje w Grecji, przewiduje się dwa ułatwienia finansowe, które zasadniczo polegają na zaliczkach z funduszy już przydzielonych do Grecji, a zatem nie mają wpływu na budżet w okresie 2014–2020, oraz na zwiększeniu poziomu współfinansowania.

1.4. Wniosek ustawodawczy dotyczy zarówno okresu 2007–2013 jak i 2014–2020.

⁽¹⁾ COM(2015) 365 final – 2015/0160 (COD).

1.5. W odniesieniu do okresu 2014–2020, Komisja proponuje zwiększenie o 7 punktów procentowych poziomu początkowych płatności zaliczkowych dostępnych dla programów polityki spójności w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia” (EFRR, EFS i Fundusz Spójności) oraz programów wspieranych przez EFMR. Ogółem stanowi to 1 mld euro dostępnych w okresie dwóch lat (500 mln EUR w 2015 r. i 500 mln EUR w 2016 r.).

1.6. W odniesieniu do okresu 2007–2013 Komisja proponuje, by maksymalny poziom współfinansowania wynoszący 100 % miał zastosowanie do zadeklarowanych wydatków kwalifikowalnych do celów obliczania płatności okresowych i płatności sald końcowych programów operacyjnych realizowanych w Grecji i aby udostępnić wcześniej pozostałe 5 % płatności UE, które są zazwyczaj zatrzymywane do chwili zamknięcia programów. Doprowadziłoby to do natychmiastowego pojawienia się dodatkowej płynności w wysokości ok. 500 mln EUR w 2015 r. i kolejnych 500 mln EUR w 2016 r.

2. Uwagi

2.1. EKES zgadza się z obawami Komisji co do potrzeby zapewnienia Grecji dodatkowych środków finansowych na ożywienie inwestycji na rzecz trwałego wzrostu gospodarczego. Już pewien czas temu EKES przedstawił propozycje zmierzające w tym kierunku dla wszystkich krajów i obszarów, które miały trudności związane z budżetem, zadłużeniem lub wysoką stopą bezrobocia ⁽²⁾.

2.2. Uważa, że wniosek, który jest zdaniem Komisji wyjątkowy i który jest obecnie przedmiotem rozważań Parlamentu Europejskiego, nie odpowiada celom, jakie zamierza się osiągnąć. Proponuje się bowiem pomoc, która zarówno ze względu na swą wielkość, jak i na sposoby udzielania (zaliczka od przewidywanych środków) jest nieadekwatna do potrzeb Grecji w zakresie inwestycji publicznych, a także w zakresie przywrócenia poziomu konkurencyjności i zatrudnienia w jej systemie produkcji. Szacuje się, że zapewnianie płynności wynikające z zastosowania nowego rozporządzenia wyniesie ok. 2 mld EUR, co jest sporą, lecz nie dodatkową kwotą, która zostanie zrekompensowana przez zmniejszenie o tę samą kwotę środków przewidzianych na kolejne lata (2018 i 2020 r.).

2.3. EKES wielokrotnie stwierdzał w swych opiniach, że jeżeli Komisja zamierza pomóc Grecji, należy przeznaczyć na ten cel większe dodatkowe środki, zarówno w formie nowych programów inwestycyjnych, jak i dalszego ograniczenia kwoty współfinansowania krajowego programów operacyjnych finansowanych z funduszy strukturalnych na lata 2014–2020.

2.4. EKES podkreśla kolejny powód do zaniepokojenia związany z opóźnieniem uruchomienia nowego programu funduszy strukturalnych. Środki przyznane Grecji w ramach polityki spójności na lata 2014–2020 wynoszą łącznie ok. 35 mld EUR. Dramatyczna sytuacja gospodarcza i polityczna Grecji wzbudziła niepewność co do decyzji inwestycyjnych i spowodowała opóźnienia administracyjne, co uniemożliwiło uruchomienie procedur niezbędnych do skorzystania ze środków w ramach nowego programowania w latach 2014–2020.

⁽²⁾ Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 w odniesieniu do niektórych przepisów dotyczących zarządzania finansowego dla niektórych państw członkowskich doświadczających poważnych trudności w zakresie ich stabilności finansowej lub nimi zagrożonych (COM(2011) 482 wersja ostateczna – 2011/0211 (COD)) (Dz.U. C 24 z 28.1.2012, s. 81).

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 w odniesieniu do niektórych przepisów dotyczących zarządzania finansowego dla niektórych państw członkowskich doświadczających poważnych trudności w zakresie ich stabilności finansowej lub nimi zagrożonych (COM(2011) 481 wersja ostateczna – 2011/0209 (COD)) (Dz.U. C 24 z 28.1.2012, s. 83).

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1198/2006 w sprawie Europejskiego Funduszu Rybackiego w odniesieniu do niektórych przepisów dotyczących zarządzania finansowego dla niektórych państw członkowskich doświadczających poważnych trudności w zakresie ich stabilności finansowej lub nimi zagrożonych (COM(2011) 484 wersja ostateczna – 2011/0212 (COD)) (Dz.U. C 24 z 28.1.2012, s. 84).

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1083/2006 (COM(2011) 615 final – 2011/0276 (COD)) (Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 30).

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Funduszu Spójności i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1084/2006 (COM(2011) 612 final – 2011/0274 (COD)) (Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 38).

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i celu „Inwestycje na rzecz wzrostu gospodarczego i zatrudnienia” oraz w sprawie uchylenia rozporządzenia (WE) nr 1080/2006 (COM(2011) 614 final – 2011/0275 (COD)) (Dz.U. C 191 z 29.6.2012, s. 44).

2.5. Środki oszczędnościowe, których UE wymagała od Grecji w celu przyjęcia trzeciego planu pomocy, nieuchronnie zmniejszą ilość środków publicznych na inwestycje. EKES obawia się, że opóźnienia w połączeniu z tymi środkami oszczędnościowymi wpłyną również na rozpoczęcie programów wydatków przewidzianych w ramach funduszy na następny rok i cały okres do 2020 r.

2.6. Projekty realizowane obecnie w Grecji są w dużej części finansowane z funduszy na okres programowania 2007–2013. Ostatnie analizy dotyczące środków pozostałych z lat 2007–2013 wskazują, że dostępna jest jeszcze kwota w wysokości 1,5–2 mln EUR, która zostanie zwrócona w wypadku jej niewykorzystania do końca roku. Zważywszy na wyjątkowe okoliczności panujące w tym kraju, Komisja mogła przewidzieć we wniosku przedłużenie terminu rozliczenia dokonanych wydatków (z n+2 do n+3).

3. Wnioski i zalecenia

3.1. Konkludując, EKES popiera wniosek Komisji, choć uważa, że jest niewystarczający. Tak jak już proponował w wielu opiniach, sądzi, że instytucje europejskie i państwa członkowskie powinny opracować bardziej treściwy i wiarygodny od dotychczasowych propozycji program pomocy dla krajów strefy euro doświadczających trudności, poczynając od Grecji, wprowadzając większą elastyczność nowego zarządzania europejskiego w odniesieniu do polityki podatkowej i budżetowej, zwiększając znacznie środki przeznaczone na finansowanie przez EBI i Europejski Fundusz Inwestycyjny (EFI) w oparciu o plan Junckera, a także łącząc i koordynując w sposób bardziej funkcjonalny środki przeznaczone na finansowanie innych polityk UE.

3.2. Podsumowując, oprócz przedsięwzięcia powyższych środków niezbędne byłoby: a) rozszerzenie propozycji (wylimitowanie współfinansowania dla Grecji) na cały okres 2014–2020; b) przyspieszenie i antycypowanie działań w ramach planu Junckera adresowanych do Grecji w celu wsparcia, za pomocą obu tych środków, ożywienia gospodarczego, rozwoju i zatrudnienia; c) uproszczenie, a NIE skomplikowanie procedur administracyjnych; d) powołanie przez Komisję wspólnej grupy zadaniowej, która mogłaby wesprzeć Grecję na różnych etapach wykorzystania funduszy strukturalnych; e) rozważenie zasadności objęcia tymi lub podobnymi środkami, w połączeniu z odpowiednimi kontrolami, innych krajów, które najdotkliwiej odczuły i odczuwają skutki kryzysu i których stopa bezrobocia przewyższa średnią europejską.

Bruksela, 8 października 2015 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Georges DASSIS
